

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9CdoR/12/2023
Identifikačné číslo spisu:	8619202170
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8619202170.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: E. Y. F., narodená XX. R. XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Bratislava, Vázovova 7/A, dieťa rodičov: matky - Y. R. F., rod. Y., narodenej XX. R. XXXX, F., R. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Andrejom Garom, Bratislava, Štefánikova 14, a otca - E. F., narodeného XX. L. XXXX, bydlisko E. H. Y. XX/X, XXXX F., C., zastúpeného advokátskou kanceláriou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s.r.o., Košice, Kmeťova 26, IČO: 47 237 406, v konaní o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, vedenom na Okresnom súde Bratislava III, o dovolaní otca maloletého dieťaťa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. novembra 2022 sp. zn. 11CoP/292/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (teraz Mestský súd Bratislava II), ďalej aj okresný súd alebo súd prvej inštancie, rozsudkom z 24. mája 2021 č. k. 37P/11/2020 - 520 zamietol návrh otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, zverenia maloletej z osobnej starostlivosti matky do jeho osobnej starostlivosti. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

1.1. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania nemal preukázanú odôvodnenosť návrhu otca na zmenu zverenia maloletej. Konštatoval, že maloletá je zverená do osobnej starostlivosti matky rozsudkom Okresného súdu Svidník zo 4. septembra 2014, č. k. 2P/32/2013-407 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 28. januára 2015, sp. zn. 2CoP/29/2014, a o návrhu otca na zmenu zverenia maloletej bolo naposledy rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Svidník z 9. apríla 2018, č. k. 2P/16/2015-2129 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo 7. februára 2019, sp. zn. 21CoP/20/2018, (návrh otca bol zamietnutý a súčasne bol upravený jeho styk s maloletou). Súd prvej inštancie dokazovanie zameral na podstatnú skutkovú okolnosť, ktorou otec nový návrh odôvodňoval a to bezdôvodne bránenie mu v styku s maloletou matkou od posledného rozhodnutia súdu, a opodstatnenosť z tohto dôvodu zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti o maloletú. Za

preukázanú mal matkou zabezpečenú riadnu starostlivosť o maloletú, jej výchovu a všetky jej potreby (od roku 2017 bývajú v F., v prenajatom byte, maloletá navštevuje X ročník základnej školy). V starostlivosti matky nezistil nedostatky, maloletá je v domácnosti matky zastabilizovaná, prosperuje, s matkou má vytvorený blízky citový vzťah. Maloletá dosahuje výborné školské výsledky, venuje sa mimoškolskej činnosti, hrá na husle, chodí na spev, balet a gymnastiku. Na strane otca zistil, že naďalej žije a pracuje v C., jeho styk s maloletou sa fakticky nerealizuje a to ani prostredníctvom aplikácie Skype, maloletú nekontaktuje, na podávané informácie o maloletej od matky nereaguje (neodpovedá). Vzťahy medzi rodičmi sú napäté a rodičia naďalej spolu nekomunikujú. Zo záverečnej správy Spoločnosti priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar, o.z., z 10. novembra 2019 o priebehu nariadeného asistovaného styku otca s maloletou zistil, že intervencia v rodine zo strany subjektu bola ukončená z dôvodu, že sa na niektoré stretnutia nedostavila matka, opakovane sa nedostavil otec (údajne z pracovných dôvodov), ako aj pre odmietavý postoj maloletej, kedy jej nútenie k stretnutiam bez adekvátnej podpory matky, bolo vyhodnotené ako traumatizujúce s konštatovaním, že postoj maloletej je ovplyvnený správaním matky bagatelizujúcej význam role otca. Súd prvej inštancie poukázal na okolnosť, že k súčasnej prítomnosti otca a maloletej na pôde zariadenia došlo iba dvakrát, prevažne z dôvodu, že otec sa asistovaného styku nezúčastňoval. Pokiaľ ide o nariadenie výchovného opatrenia rodičom uznesením Okresného súdu Svidník z 19. marca 2019, č. k. 2P/16/2015-2354, v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove z 20. júna 2019, sp. zn. 21CoP/86/2019, podľa ktorého sa mali rodičia každý v rozsahu 15 hodín podrobiť odbornému psychologickému poradenstvu (za účelom zlepšenia komunikácie a akceptácii druhého rodiča) zistil, že toto sa nerealizovalo, nezúčastňoval sa ho otec, ani matka. Súd prvej inštancie napokon neprihliadal na správu akreditovaného zariadenia o ukončení spolupráce, keď asistované stretnutia mali prebiehať do 30. augusta 2019 v presne stanovenom čase a konštatoval, že akreditované zariadenie doposiaľ nariadené výchovné opatrenie s rodičmi ani nerealizovalo. Súd prvej inštancie ďalej zohľadnil, že otec sa ani raz nedostavil na stretnutie s maloletou od 09/2019 v rámci súdnej úpravy styku, s maloletou bol krátko v kontakte prostredníctvom aplikácie Skype, ktorý kontakt sám prerušil a už ho neobnovil. Súd prvej inštancie tak tvrdenie otca, že mu matka opakovane bezdôvodne neumožňuje styk s maloletou nemal preukázané. Zohľadnil aj postoj otca k vyživovacej povinnosti voči maloletej, ktorú si podľa vykonateľného súdneho rozhodnutia neplní a jeho nezáujem objasniť a preukázať, ako by maloletá mohla v C., kde otec žije, pokračovať v plnení povinnej školskej dochádzky (W. jazyk neovláda). Do úvahy vzal zistený názor maloletej, zabezpečený prostredníctvom kolízneho opatrovníka, ako aj súdom v súbežne vedenom konaní vo veci styku starých rodičov s maloletou (sp. zn. 39P/224/2019), že jednoznačne chce zostať v starostlivosti matky a o kontakt s otcom nemá záujem. Zohľadnil odborné vyjadrenia o psychickom a zdravotnom stave maloletej, T. Y. L., klinickej psychologičky a Y. M.A. C., detskej psychiatričky, ktoré obe vzhľadom na predchádzajúci duševný a zdravotný stav maloletej a jeho vývoj (dlhodobú traumatizáciu viazanú na odmietanie otca a spojenú s činnosťou polície a súdov), ktorý je v aktuálnom období čiastočne stabilizovaný, odporúčali ukončiť rodičovský spor a maloletej zabezpečiť pokojné a bezpečné domáce prostredie, rešpektovať jej názor vzhľadom na jej vek a rozumovú vyspelosť, postupné vyrovnanie sa vzťahu s otcom a pozastavenie styku otca a starých rodičov. Súd prvej inštancie uzavrel, že maloletá, ktorá má právo na bezpečné a zdravé rodinné prostredie, sa dlhodobo s otcom nestretáva, nedošlo k sanácii vzťahu rodičov, ani otca a maloletej, otec sa na styk nedostavuje, s maloletou nie je v kontakte ani cez aplikáciu Skype. Pri rozhodovaní prihliadal na názor maloletej a na odborné odporúčania, podľa ktorých v prípade ich nerešpektovania hrozia až trvalé následky na psychike maloletej. Vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že od posledného rozhodnutia súdov o zamietnutí návrhu otca na zmenu zverenia maloletej do jeho osobnej starostlivosti, (právoplatného 1. marca 2019), nedošlo k zmene pomerov, odôvodňujúcej zmenu právoplatného súdneho rozhodnutia o osobnej starostlivosti maloletej. Návrh otca ako nedôvodný zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 29. novembra 2022 sp. zn. 11CoP/292/2021, potvrdil rozsudok okresného súdu, keď sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, doplnil na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody a reagoval na námietky uvedené v odvolaní otca maloletej.

2.1. V posudzovanom prípade, s odkazom na skutočný stav vyplývajúci z vykonaného dokazovania sa

odvolací súd zhodol so súdom prvej inštancie na tom, že otcom navrhovaná zmena osobnej starostlivosti maloletej a jej vyňatie z doterajšej osobnej starostlivosti matky nie je v záujme maloletej, keď nebolo preukázané, že by takýmto rozhodnutím bola rešpektovaná požiadavka lepšieho výchovného prostredia maloletej, s poukazom na vývoj vzťahu medzi otcom a maloletou, jej psychický stav (aktuálne stabilizovaný) a názor maloletej. Odvolací súd nezohľadnil otcom v odvolaní uplatnenú argumentáciu v časti, v ktorej sa zameriava na skutkové okolnosti, ktoré boli relevantné a aj vyhodnotené súdmi v čase posledného rozhodovania o jeho predchádzajúcom návrhu na zmenu zverenia maloletej. Otec v odvolaní neuvádzal skutkové a právne dôvody, ktorými by preukazoval ďalšiu zmenu pomerov v zmysle jeho nového návrhu, podaného v priebehu 9 mesiacov od posledného rozhodnutia súdu o tom istom predmete konania.

2.2. V záujme vysporiadania sa s odvolacími dôvodmi otca a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd ako nedôvodnú vyhodnotil námietku otca, že súd prvej inštancie zohľadnil aj matkou predložené aktuálne správy klinickej psychologičky T.. Y. L. z 12. augusta 2019 a 18. augusta 2020 a detskej psychiatricky Y.. M. C. z 12. augusta 2019, 22. apríla 2020, 03. augusta 2020 a 25. marca 2021 (u ktorých je maloletá v dlhodobej odbornej starostlivosti) tvrdiac, že ich závery boli spochybnené v predchádzajúcich konaniach a nevysporiadal sa so znaleckými posudkami znalkýň T.. H. Q. ZP č. 47/2014, T.. Y. Q., T.. ZP č. 51/2015. Pokiaľ otec poukazoval na hodnotenie záverov psychologičky T.C.. Y. L. z 18. februára 2016, 02. októbra 2017, 02. októbra 2017, a psychiatricky Y.. M. C. zo 17. marca 2016, 13. októbra 2016, 09. októbra 2017, súdmi v predchádzajúcom konaní (rozsudok Okresného súdu Svidník z 9. apríla 2018, č.k. 2P/16/2015- 2129 a Krajského súdu v Prešove zo 7. februára 2019, sp. zn. 21CoP/20/2018), tieto závery súdov vychádzali z v tom čase nimi vykonaného celého dokazovania a tiež porovnávali skutkové zistenia súdnych znalcov v ich posudkoch z roku 2014, 2015. Súdy na základe zisteného skutkového stavu v aktuálnom období aj s poukazom na zdravotný stav maloletej, dospeli k záveru o nedôvodnosti styk otca s maloletou zakázať, ale ani dôvody na zmenu zverenia maloletej z osobnej starostlivosti matky do osobnej starostlivosti otca, pričom vzhľadli potrebu úpravy styku otca s maloletou, ktorému mal predchádzať asistovaný styk s potrebou revitalizácie vzťahu medzi maloletou a otcom. Je potrebné zdôrazniť, že pokiaľ súd prvej inštancie v aktuálnom konaní zohľadňoval odborné posúdenie psychického a zdravotného stavu maloletej vyššie uvedenej psychologičky a detskej psychiatricky za obdobie roku 2020, 2021, vychádzal z hodnotenia zdravotného stavu maloletej v nasledujúcom období, ktorý obe popisovali ako zlepšený a stabilizovaný, pričom súd prvej inštancie nevzal do úvahy ich hodnotiace závery a odporúčania styk otca s maloletou nerealizovať vôbec, čo ani nie je ani predmetom tohto konania. Z týchto odborných posúdení však okrem zlepšenia zdravotného stavu maloletej vyplývala aj potreba zachovania pôvodného výchovného prostredia u matky, ako prostredia, v ktorom dieťa prosperuje (čo k zdravému vývinu potrebuje každé jedno dieťa), súčasne bolo poukázané na zrelosť maloletej, ktorej prejavenu vôľu bolo potrebné rešpektovať. To, že na psychiku maloletej vplýval pretrvávajúci konflikt rodičov, ktorý rodičia neboli schopní doposiaľ eliminovať, že vzťah maloletej k otcovi negatívne ovplyvňuje opakované domáhanie sa otca o zmenu zverenia maloletej, čo maloletá prirodzene môže pociťovať ako jej ohrozenie a nerešpektovanie jej postoja, pri súčasnom neobnovení vzťahu s otcom, s následkom uvedomovania si zámeru otca vyňať ju z jej terajšieho sociálneho a rodinného prostredia a odlúčiť od matky, na ktorú je psychicky a citovo naviazaná (ešte závery znalkýň T.. H. Q. ZP č.47/2014, T.. Y. Q., T.. ZP č. 51/2015), skutočne predpokladá ohrozenie psychickej stability maloletej a jej celkového duševného stavu. Nadmerná psychická záťaž maloletej, ktorá bola odborne kvalifikovaná až ako posttraumatická stresová porucha, nemusí výlučne súvisieť s priamym nevhodným správaním sa otca k maloletej v minulosti (na čo otec poukazuje), ale je následkom najmä dlhoročného rodičovského sporu o maloletú, odovzdávaním na styk s otcom za asistencie polície alebo pri výkone rozhodnutia, a neschopnosti rodičov spoločne dohodnutými postupmi v pozitívnom význame, sprítomňovať otca v živote maloletej. Potreba postupného zblížovania a obnovovania vzťahu maloletej s otcom vyplýva práve zo záverov znaleckých posudkov, zohľadňujúcich stav vzťahov ešte v roku 2015. V tomto prípade bolo však potrebné súhlasiť s námietkou otca, že bez jeho účasti na vyšetrení a pozorovaní vzájomnej interakcie medzi ním a maloletou, závery PhDr. Y. L. a Y.. M. C. o požiadavke zákazu styku otca s maloletou nemožno zohľadniť, takéto hodnotiace závery môžu byť akceptované jedine pri komplexnom vyšetrení rodinných vzťahov v rámci znaleckého dokazovania. Otázka styku otca s maloletou však nebola predmetom tohto konania, a táto už bola posúdená rozsudkom Okresného súdu Svidník z 9. apríla 2018,

č. k. 2P/16/2015-2129, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo 7. februára 2019, sp. zn. 21CoP/20/2018. Otcom požadované hodnotenie záverov znaleckých posudkov z roku 2014, 2015, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie súdov v predchádzajúcom konaní vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej, je v tomto konaní vzhľadom na predmet konania a potrebu vyhodnotenia zmeny pomerov od nadobudnutia právoplatnosti posledného rozhodnutia súdu (dňa 01. marca 2019), ktorým o.i. bol zamietnutý návrh otca na zmenu zverenia maloletej, z pohľadu potreby preukázania skutočného stavu (§ 35 CMP), neopodstatnené. Na správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie v tomto konaní tiež nemá vplyv argumentácia otca, ktorá vychádzala zo znaleckých posudkov z roku 2014, 2015, (že za zdravotný stav maloletej nenesie priamu zodpovednosť), ani v tom čase prijaté závery súdov a prokuratúry (že psychický stav maloletej nie je v príčinnej súvislosti s realizáciou styku s otcom alebo v dôsledku jeho nevhodného správania). Otec vo svojom odvolaní odkazoval iba na skutkový stav, posúdenia súdov a prokuratúry v rokoch 2015-2017 a na závery posledného rozhodnutia súdov v roku 2018-2019 (v ktorých vzťahy v rodine a rodičovské kompetencie rodičov boli zhodnotené tak, že nie je dôvod odňať maloletú z osobnej starostlivosti matky a zveriť ju do osobnej starostlivosti otca), pričom nepreukazoval a ani nedôvodil podmienkami pre zmenu zverenia maloletej a jej dôsledkami, ktorej sa opätovne domáhal, nebolo zrejmé, či hodnotí aj jej dopad na kvalitu života maloletej a neponúkal žiadne vhodné riešenia.

2.3. Návrh otca bolo potrebné posudzovať nielen z pohľadu zmeny výchovného prostredia maloletej medzi rodičmi, ale aj z pohľadu takmer úplného odlúčenia maloletej od matky a jej premiestnenia do bydliska otca v C. do F. (vzdialeného od F. 680 km), s právom maloletej na styk s matkou jedenkrát mesačne s určením miesta odovzdávania v mieste bydliska otca (v zmysle návrhu otca). Správne teda súd prvej inštancie zohľadňoval nielen existenciu zmeny pomerov od posledného rozhodnutia súdu, ale aj dôvody nového návrhu otca na zmenu zverenia v priamej súvislosti s dopadom na zdravotný stav maloletej, potrebu zachovania jej psychickej integrity, pri zhodnotení schopnosti maloletej zvládnuť zmenu otcom požadovaného výchovného prostredia, takmer úplné odlúčenie od matky a zmenu jej celkového rodinného a sociálneho zázemia naviazaného na Slovensko (v F. v roku 2017 nastúpila povinnú školskú dochádzku), na okruh jej väzieb v škole, pri mimoškolských aktivitách (venuje sa hre na husliach, spevu, modernej gymnastike a baletu), na učiteľov, kamarátov a známe prostredie, v ktorom prosperuje a dosahuje výborné výsledky, s poukazom na jazykovú bariéru (maloletá neovláda W. jazyk). Tieto všetky podstatné okolnosti otec vo svojom návrhu ani odvolaní nehodnotil a nebolo zrejmé, či ich pri zotrúvaní na ňom, aj skutočne zvažoval. S tvrdením otca, že za aktuálny psychický stav maloletej, ako aj za vzťah maloletej k nemu je zodpovedná výlučne matka nebolo možné súhlasiť. Obaja rodičia sú totiž plne zodpovední za výkon svojich rodičovských kompetencií, za pretrvávajúci rodičovský konflikt, pričom pre maloletú v tomto smere neprinášajú dobré riešenia. Ďalšie súdne spory v dôsledku pretrvávajúceho antagonizmu rodičov a neschopnosťou veci riešiť zmierlivo a v záujme maloletej, ktoré sa tak navyše stali súčasťou jej života, ju neprimerane psychicky zaťažujú a nijako nemôžu mať priaznivý dopad na obnovenie jej vzťahu s otcom.

2.4. Za potrebné považoval odvolací súd poukázať aj na v tomto prípade neopomenuteľnú okolnosť, že otec sa v návrhu na zmenu zverenia maloletej nedomáhal aj nahradenia súhlasu matky s premiestnením (presťahovaním) maloletej do cudziny a so zápisom do novej školy (tieto možnosti ani nešpecifikoval) v zmysle § 35 Zákona o rodine, ktoré konanie je možné začať len na návrh. Z jeho výsluchu na pojednávaní 24. mája 2021 bolo pritom zrejmé, že od roku 2014 žije v C. a nemá úmysel sa na Slovensko vrátiť, teda nemá na Slovenku adekvátne podmienky na výkon osobnej starostlivosti o maloletú.

2.5. Odvolací súd k tvrdeniu otca, že dôvodom na podanie jeho ďalšieho návrhu na zmenu zverenia maloletej je zamedzovanie mu v styku s maloletou zo strany matky, čo má za následok stav jeho vzťahu s maloletou, poukázal na správne hodnotiace závery súdu prvej inštancie. V prvom rade bolo potrebné vziať do úvahy, že otec sa v roku 2014 rozhodol odsťahovať do C., do vzdialenosti od bydliska maloletej, ktorá značne obmedzuje podmienky nielen na styk, ale najmä na potrebu postupnej revitalizácie jeho vzťahu s maloletou tak, ako to ešte v roku 2018 uzavrel v rozsudku Okresný súd Svidník a jeho závery v tomto smere podporil aj Krajský súd v Prešove v rozsudku zo 7. februára 2019. Dôvodné v tomto konaní o opakovanom návrhu otca na zmenu zverenia maloletej bolo potrebné hodnotiť, či a v akom rozsahu matka v styku otcovi bráni a ako sa tento realizuje. Z vykonaného dokazovania výsluchom rodičov a ich zhodných vyjadrení v tomto smere bolo zrejmé, že minimálne od

roku 2017 (od kedy sa matka s maloletou presťahovala do F. t.j. bližšie k bydlisku otca), sa otec o styk s maloletou nijako nepokúšal. Otec pritom potvrdil, že maloletú nekontaktuje ani prostredníctvom aplikácie Skype (úprava styku podľa posledného rozhodnutia súdu), písomne ani iným spôsobom, ani pri príležitosti jej sviatkov, nezaujímal sa o jej výsledky v škole, resp. prostredníctvom školy, ktorú maloletá navštevuje (nevedel, aký ročník navštevuje), neposielal jej darčeky a pod., zdravotný stav maloletej nepozná, lekárov maloletej nekontaktoval. Pri plnení si informačnej povinnosti matky, otec na jej správy o maloletej nereagoval. Absolútne neopodstatnená bola argumentácia otca v časti jeho odvolania, v ktorej poukázal na realizáciu styku, resp. že styk bol marený matkou v roku 2014 až 2016.

2.6. S námietkou otca o nesprávnych skutkových záveroch súdu prvej inštancie týkajúcich sa hodnotenia či matka rešpektovala súdne rozhodnutie sa odvolací súd nestotožnil. Podľa právoplatných a vykonateľných rozhodnutí súdov, mal asistovaný styk otca s maloletou prebiehať do 31. augusta 2019, v presne určenom čase každý párny kalendárny týždeň v piatok od 13.00 hod. do 18.00 hod., v akreditovanom zariadení Spoločnosť priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar, za prítomnosti psychológa, ako určenej odbornej pomoci. Súd prvej inštancie správne nemohol zohľadniť argumentáciu otca, že asistovaný styk neprebíhal z dôvodov výlučne na strane matky, keď sa sám na súdom určené termíny styku neodstavoval, uvádzajúc dôvody na strane jeho zamestnávateľa (s maloletou sa z tohto dôvodu na pôde zariadenia stretol iba 2 krát). Nebolo možné preto uzavrieť, že asistovaný styk v zmysle rozsudku súdu neprebehol iba pre nedostatočnú spoluprácu matky, resp. maloletej, ktorá mala byť psychológom zariadenia k tomu určeným, pri kontakte s otcom odborne usmerňovaná. Opäť odvolací súd uviedol, že aj vzdialenosť bydliska otca sa javí ako podstatnou prekážkou pre účelné obnovenie jeho vzťahu a styku s maloletou. Rovnako bolo potrebné prisvedčiť záverom súdu prvej inštancie pri hodnotení správy akreditovaného subjektu z 10. novembra 2019, poverenom na realizáciu asistovaného styku ako aj výchovného opatrenia nariadeného rodičom. Správa pojednáva o ukončení spolupráce pri asistovanom styku, ktorý mal prebiehať do 30. augusta 2019, z ktorej vyplýva, že tento nebol realizovaný z dôvodu, že sa ho nezúčastňoval otec, že neprišla aj matka, alebo maloletá kontakt s otcom odmietla, nebolo z nej však zrejmé, ako ktorý z rodičov súdom určené termíny styku aj dodržiaval, preto potom nemožno iba z dvoch stretnutí s maloletou uzavrieť, že asistovaný styk neprebíhal len z dôvodu na strane matky. Poukazovanie na nespôluprácu matky nestačí, keď bolo potrebné rešpektovať súdom nariadený asistovaný styk v presne určených dňoch a nebolo možné ho ponechať v tomto prípade na dohodu rodičov pri otcom navrhovaných zmenách termínov, súčasne povinnosťou akreditovaného subjektu bolo sprostredkovanie styku zabezpečiť pod dohľadom psychológa, čo rovnako vyplýva zo súdneho rozhodnutia.

2.7. Odvolací súd sa stotožňuje aj so záverom súdu prvej inštancie, že tvrdenie otca o neposkytnutí súčinnosti matky pri realizovaní jeho styku s maloletou preukázané nebolo, keď otec sa o styk s maloletou od 01. septembra 2019, v zmysle právoplatného rozsudku súdu ani neuchádzal. Neuvedol, či zamedzovanie mu v styku s maloletou zo strany matky mal záujem riešiť, či už prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, alebo príslušného súdu. Otec v odvolaní dôvodí, že chce návrhom na zmenu zverenia maloletú chrániť a zabezpečiť jej právo na obidvoch rodičov, avšak maloletú dlhodobo nekontaktuje a očakáva, že maloletá môže rešpektovať nielen jeho výlučnú osobnú starostlivosť, s absolútne nevyhovujúcim obmedzením kontaktu s matkou, ale aj ním zvolené miesto bydliska v pre ňu cudzej krajine a jeho vzdialenosť. Pokiaľ otec prerušenie kontaktu s maloletou na dlhú dobu odôvodnil tým, že ju nechcel traumatizovať, ním zvolený postup však situáciu nijako nevyriešil a potrebná pozitívna dynamika v jeho vzťahu s maloletou aj z tohto dôvodu nenastala.

2.8. Odvolací súd uzavrel, že z priebehu celého vykonaného dokazovania vyplýva, že výchovné, rodinné prostredie a celkové zázemie u matky, je svojimi podmienkami pre starostlivosť o maloletú plne saturujúce. Kontinuita zachovania sociálneho a rodinného zázemia, ktoré má maloletá vo svojom veku vytvorené na Slovensku, sa javí byť pritom nevyhnutnou pre jej zdravý psychický a fyzický vývoj. Okolnosti namietané otcom v odvolaní nemajú za následok úvahu odvolacieho súdu, ktorá by nebola zhodná s prezentovaným záverom súdu prvej inštancie v otázke dôvodnosti zmeny zverenia maloletej. Bolo nepochybné, že v záujme maloletej je revitalizácia a obnovenie jej vzťahov s otcom, na čo by rodičia nemali rezignovať a na uvedené apeluje aj odvolací súd. Avšak v tomto prípade, za nezmenených podmienok na strane otca (tak ako boli hodnotené aj súdmi v predchádzajúcom konaní), pri súčasnom nepreukázaní zmeny pomerov, nemožno požadovaný cieľ dosiahnuť zmenou zverenia maloletej. Vykonaným dokazovaním a v kontexte hodnotenia najlepšieho záujmu maloletej nebolo preukázané, že

by takýmto rozhodnutím súdu boli splnené podmienky zabezpečenia vhodnejšieho výchovného prostredia maloletej a zachovania jej práva na starostlivosť zo strany obidvoch rodičov.

3. Proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie otec maloletej, ktorý ho navrhol zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konania, keď mal za to, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). K porušeniu jeho práva na spravodlivý proces prišlo z dôvodov, že sa odvolací súd nevysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami, jeho rozhodnutie ako aj súdu prvej inštancie preto považoval za nepreskúmateľné a nelogické. Súčasne medzi dôvodmi uviedol „perspektívnosť rozsudku o úprave rodičovských práv a povinností“ ako aj nesprávne právne posúdenie. Uviedol, že : „Okresný súd Svidník a ani Krajský súd sa teda na žiadnom mieste v odôvodnení svojho rozsudku nezaoberali motívom konania matky, resp. tvrdeniami uvádzanými navrhovateľom a to že predkladané lekárske správy Y. M. C. a T. Y. L. nemôžu byť objektívnym dôkazom , čo bolo potvrdené jednak v civilnom konaní ale dokonca aj trestnom konaní, v ktorom je zároveň uvedené, že nie len matka maloletej ale aj otec má vytvorené podmienky na výchovu svojej maloletej dcéry. K predmetnej argumentácii otca maloletej prvoinštančný súd bez ďalšieho len vyslovil, že nemá dôvod spochybňovať ich odborné závery. Predmetné lekárske správy následne používa matka ako motív svojho konania, ktorý ju vedie k nerešpektovaniu rodičovských práv otca a teda vyporiadanie sa s argumentáciou otca ohľadom neobjektívnosti týchto predkladaných lekárskeho správ zo strany matky je kľúčovou otázkou, s ktorou sa mali sudy vypořiadat' v rámci vyhodnotenia najlepšieho záujmu maloletej.“

K perspektívnosti rozsudku poukázal na viaceré rozhodnutia súdov o umožnení styku otca s maloletou, ktoré matka nerešpektovala, a v súvislosti s tým i na obžalobu vedenú na matku za prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia. Mal za to, že sudy vec nesprávne právne posúdili, keď zamietali jeho návrh na zmenu zverenia, nakoľko neprihliadli na skutočnosť, že matka svojím konaním znemožňuje naviazanie väzby maloletej s otcom, vytvára tak negatívne prostredie pre výchovu maloletej a nedáva záruky riadnej výchovy maloletej.

4. Matka maloletej a ani kolízny opatrovník sa k dovolaniu otca nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal účastník konania v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci upravenej v Civilnom mimosporovom poriadku (ďalej len „CMP“). Vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje osobitnú úpravu dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, dovolací súd posudzoval prípustnosť dovolania podľa ustanovení CSP.

7. Otec maloletej (ďalej aj „dovolateľ“) uviedol, že sa sudy nevysporiadali s jeho argumentáciou a ich rozhodnutia sú nepreskúmateľné, čím porušili jeho právo na spravodlivý proces. (Z obsahu dovolania sa javí, že dovolateľ celkom presne nevymedzuje, ktoré rozhodnutia za také považuje, keď v texte uvádza Okresný súd Svidník, Krajský súd bez bližšieho označenia, a súčasne Krajský súd v Bratislave, pozn. dovolacieho súdu). Dovolací súd napriek tomu, snažiac sa porozumieť textu, zaoberal sa tvrdenou prípustnosťou dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP, ako ho označil dovolateľ.

8. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu dáva Civilný sporový poriadok aj Civilný mimosporový poriadok (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti

prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie súdnych písomností a vyjadrení protistrany a pod.). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd pripomína, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov atď.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolací súd, viazaný obsahom dovolania, a kontrolou postupu súdov nižších stupňov pri zisťovaní skutočného stavu veci (§ 35 CMP) nezistil, že by konanie bolo postihnuté akýmkoľvek závažnými deficitmi v dokazovaní ani to, že by konajúcimi súdmi prijaté závery boli svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd, vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie, potom ako v rámci odvolacieho konania umožnil účastníkovi konania, písomne viackrát reagovať na vzájomné námietky, tieto vyhodnotil a zdôvodnil svoj prijatý záver, pričom poskytol odpovede na všetky relevantné skutkové okolnosti. Odôvodnenie rozsudkov (vo vzájomnej súvislosti rozhodnutia súdu prvej inštancie s rozhodnutím odvolacieho súdu) zodpovedá základnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť.

11. Ak dovolateľ poukazoval na nepreskúmateľnosť rozsudkov, dovolací súd opakovane poukazuje na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP), ktorá uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu (účastníkmi konania) a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vétrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

12. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu/účastníka mimosporového konania na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu/účastníka konania na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu/účastníka konania. Porušením uvedeného práva strany sporu/účastníka konania na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu/účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

13. Ak dovolateľ v rámci dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd opakovane vyjadruje záver, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo

argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06). K zjavnej neodôvodnenosti (arbitrárnosti) rozhodnutí všeobecných súdov sa vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky, keď uviedol, že je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy. (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17).

14. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd rozhodnutie dostatočne neodôvodnil. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; pričom odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 CSP. Dovoláním napádaný rozsudok uvádza skutočný stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská účastníkov konania k prerokúvanej veci, ktoré dôkazy vykonal a výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Odvolací súd sa v odôvodnení zároveň vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami.

15. Skutočnosť, že dovolateľ sa s názorom súdov nižšej inštancie nestotožnil, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolateľ v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v konaní pred súdom prvej inštancie alebo pred súdom odvolacím pred jeho rozhodnutím.

16. Ak dovolateľ v podanom dovolaní namietal v zmysle § 420 písm. f) CSP aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

17. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto dovolanie ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

18. Nad rámec uvedeného k dovolateľom uvádzaným skutočnostiam o „perspektíve rozsudku o úprave rodičovských práva a povinností“ dovolací súd uvádza, že otec maloletej mal a má k dispozícii právne nástroje, ktoré zjavne i použil (výkon rozhodnutia, trestné oznámenie za prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia), ako uviedol vo svojom dovolaní.

19. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 52 CMP v spojení s § 453 ods. 1 CSP a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.